

A close-up photograph of a woman's torso and arms. She is wearing a vibrant red, draped dress with a large bow at the waist. Her hands are clasped together in front of her, with her fingers interlaced. The lighting is soft, highlighting the texture of the fabric and the skin. The background is dark, making the red dress stand out.

A punt d'estrena

Maria Carme Roca

De Can Jorba a Pertegaz
El somni d'una maniquí

Columna

MARIA CARMEN ROCA
A PUNT
D'ESTRENA

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2016

© MARIA CARMÉ ROCA I COSTA, 2016

AUTORA REPRESENTADA PER SILVIA BASTOS, S.L., AGENCIA LITERÀRIA

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-1797-6

DIPÒSIT LEGAL: B. 28.080-2015

FOTOCOMPOSICIÓ: VÍCTOR IGUAL, S.L.

CARRER ARAGÓ, 390 - 08013 BARCELONA

IMPRÈS A: ROMANYÀ VALLS

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats

Índex

<i>Introducció</i>	13
------------------------------	----

PRIMERA PART: EMBASTES I PUNTS FLUIXOS (1940)

1. Un futur encara descosit	21
2. Enfilant la convalescència.	27
3. Entre velluts i domassos	33
4. Tul <i>ilusión</i>	43
5. Afectes esfilagarsats	50
6. Sargint la desfeta	58
7. Punts que tiben.	66
8. Retalls de gris marengo	71
9. Camins de cotó i ferro.	79
10. Mantellina negra, mantellina blanca	86
11. Pràctica. Com la cretona	94
12. De vint-i-un botó	99
13. Patró fet a mida.	105
14. Estripant la convivència.	115
15. Apedaçant l'impossible.	121

16. Punes de guipur ratades	127
17. Descarada, atrevida combinació blau cel	134
18. Inesperat cop de tisoires	141

SEGONA PART:

PRIMERES EMPROVES (1945-1951)

19. Maneguins i calats	153
20. Molta roba i molt poc sabó	160
21. Camisa blava, gorra vermella	166
22. Punys i colls emmidonats	173
23. Camarada Singer	181
24. De marta gibel·lina	188
25. <i>Fassonné</i> de seda artificial	195
26. Entredós de blonda	202
27. Pecaminós setí negre	211
28. Cremallera travada	218
29. Brodar les mentides	226
30. Amb torera i manoletines	234
31. Gavardina impermeable	242
32. Pentinador isabelí, pentinador de randes	248
33. Fai de seda natural	254
34. Tocant el voraviu	261
35. Una baga per lligall	267
36. Descordant la innocència	272

TERCERA PART:

SEGONES EMPROVES (1952-1958)

37. Passarella de vanitats	285
38. Capa magna de púrpura	293

39. Malgrat els metres... poca volada	300
40. Lluentons entre ombres	306
41. Mala peça al teler	313
42. Millor tapar-ho amb un vel ben espès	321
43. Sabates de tafilet i xarol	328
44. Faldilles d'organza	336
45. Vestida de dol	342
46. Aplanar les costures	348
47. Un marit folrat de diners	358
48. Miralls que distorsionen la figura	367
49. Inútil <i>déshabillé</i> de ras malva	374
50. Batista i canesú	381
51. Prendre les mides exactes	388
52. Assequible <i>prêt-à-porter</i>	397
53. Escarpins amb taló de <i>carrete</i>	403
54. Curta com les mànigues d'una armilla	414

QUARTA PART:

A PUNT D'ESTRENA (1959)

55. Mortalla ocre de lli	425
56. Butxaques ben escurades	434
57. El nylon, elàstic i resistent	444
58. Els draps bruts es renten a casa	452
59. Xarxa espessa. Indestructible	461
60. Mussolina esquinçada	470
61. Escaient tall al biaix	479
62. Embolicant la troca	487
63. Seguir la veta	494
64. Pel forat de l'agulla	502
65. Gairebé una estrena	509
66. Jaqueta i brusa de ganxet	517

67. <i>Visillos</i> transparents	525
68. Silueta allargada, petjada funesta	532
69. De traus, no n'hi ha només a les solapes	538
70. Tot estirant el fil	546
71. Atacar fort el repunt	553
72. Últims retocs.	560
<i>Epíleg</i>	567
<i>Bibliografia</i>	571
<i>Agraïments</i>	573

Un futur encara descosit

Que em moriria, es lamentaven, que no arribaria a fer els nou anys, anaven dient entre plors i pregàries.

S'equivocaven tots. Jo sabia que això no passaria.

Els volia tranquil·litzar dient-los que em trobava molt malament, però que no em moriria, encara no. Però no els ho podia dir perquè em feia molt mal el coll, tant, que m'era impossible obrir la boca.

Si n'estava tan convençuda, que no havia arribat la meva hora, era perquè tot just el dia anterior havia decidit que quan fos gran seria una maniquí d'aquelles que exhibien vestits a les cases de modes. Llavors, jo no tenia idea que amb prou feines es considerava un ofici ni que estava mal considerat que una noia s'hi dediqués. Era evident, però, que tenint tan clar quin seria el meu destí no me'n podia anar d'aquest món. I, sobretot, si sabia que no em moriria, era perquè l'àvia Consol m'havia assegurat que un àngel vindria a salvar-me. I l'àvia mai no feia broma amb aquesta mena de coses, encara que els pares sovint comentessin que no hi era tota.

Però en anar passant l'estona, com que l'àngel no venia, i a mi cada vegada em feia més mal el coll, com si el tingués encès de foc, vaig pensar que la Fina s'havia equivocat en donar-me el missatge de l'àvia.

En aquella època —tot just havíem encetat el 1940—, jo vivia amb els pares al tercer pis d'una casa del carrer Fernandu de Barcelona. I l'àvia ho feia al principal del mateix edifici, tal com pertocava a una senyora com ella. La Fina, la seva dama de companyia (els pares deien que era la minyona), era qui s'ocupava de transmetre'ns els missatges de l'àvia. I quan no ho podia fer la Fina, ho feia el senyor Saturnino, el majordom (els pares deien que era un rellogat). I això passava perquè l'àvia no sortia mai de casa, ni tan sols per pujar a la nostra. D'ençà que va morir l'avi, i d'això ja feia molts anys, que va decidir que mai més no sortiria.

Nosaltres sí que l'anàvem a veure tot i que era una mica complicat, perquè abans havíem d'anunciar la nostra visita i amb suficient antelació perquè ho poguéssim disposar tot com a ella li agradava.

Jo hi podia anar ben poc, perquè sovint estava malalta. I els meus germans, la Marian (de fet es deia Maria dels Àngels) i en Jaume, que eren més grans que jo, tampoc no hi anaven gaire, però era per un altre motiu. Quan va esclatar la guerra, a casa van pensar que estarien més segurs a Sant Vicenç de Castellet, un poble a prop de Manresa on vivien els avis paterns. M'imagino que a mi no m'hi van portar perquè van pensar que no duraria gaire. La mare, amb el marit lluitant a la guerra i els fills grans allunyats, devia voler tenir-me a prop el temps que em quedés de vida.

La meua, de vida, era com els punts fluixos d'un vestit embastat, que només l'assenyalaven, però que a la més petita estirada queien, es perdien sense remei.

Ja no hi havia guerra i jo volia que la Marian i en Jaume tornessin a casa, però m'imagino també que els pares devien patir perquè els encomanés alguna malaltia; tornarien quan jo hagués traspasat. Els hauria agradat saber el missatge que m'havia donat la Fina, que sempre procurava dir aquesta mena de coses d'amagat de la mare, que s'enfadava molt quan les hi sentia dir. És clar que, segurament, no l'haurien cregut.

El dia abans, la Fina va pujar a casa, i així que va poder es va acostar al meu llit i em va dir a cau d'orella:

—Senyoreta Eulàlia, de part de la seva àvia li faig saber que es posarà bona, que un àngel tindrà cura de vostè.

Em vaig alegrar molt de saber-ho, i per això potser em vaig animar a decidir el meu futur: convertir-me en una maniquí molt elegant.

Però l'àngel no venia.

Era més: se li va avançar mossèn Codina.

El pare es va empipar amb la mare perquè l'havia fet avisar. I a mi em va saber greu que s'hagués pres la molèstia de venir. Vaig pensar que el mossèn s'enfadaria, perquè no era la primera vegada que em donava l'extremunció i acabaria tip de fer aquella visita innecessària.

Quan el mossèn se'n va anar, va continuar la remor dels precis i els plors silencis dels pares. Els tenia a tots dos al meu costat, un a cada banda del llit. Quan no em canviaven la tovallola mullada que em posaven al front perquè em baixés la febre, m'acaronaven o em feien petons. Si no m'hagués trobat tan malament, hauria assegurat que allò era la felicitat, un sentiment semblant al que devia experimentar la meva patrona, santa Eulàlia, que per més que els botxins n'hi fessin les mil i una, ella ho suportava per honor i glòria de Déu.

Si finalment em moria (l'àngel trigava massa), ho faria de gust, sentint-me estimada.

Vaig voler correspondre al seu afecte dient-los que jo també els estimava molt, però en lloc de paraules em va sortir un soroll ofegat que va provocar que la mare esclatés en un plor desconsolat.

—Aquesta vegada se'ns en va, Feliu, se'ns en va...
—anava dient al pare.

Ell em va deixar un moment per abraçar-la. I llavors es van quedar tots dos a la banda dreta del meu llit mentre s'acostaven la Fina i la senyora Obdúlia, la portera. Més enrere, en un racó, distingia el senyor Saturnino, que a estones, i amb el permís de l'àvia, em feia de mestre (l'àvia sempre es vantava de tenir un majordom il·lustrat). Entre la poca salut que tenia i la guerra pel mig, encara no havia pogut anar a escola. El pare deia que el senyor Saturnino era un home molt savi, que aquesta era la seva fortuna malgrat que no tingués gaires diners i hagués de viure rellogat.

Em sentia molt acompanyada, però em faltava l'àngel, que no venia.

El dolor del coll va cedir una mica i em vaig endormiscar. A estones, sentia retalls de la conversa dels pares.

—M'ha assegurat que vindria i sé que ho farà, Montserrat... Es deu haver trobat amb algun problema... Pensa que ve de l'Hospital de Sant Pau...

—Però fa hores d'això, Feliu, massa hores...

Vaig poder entendre que parlaven d'un metge, d'un conegut del pare, que tots dos eren de Manresa, que les seves famílies es coneixien. I que mentre el pare havia estudiat comptabilitat, el conegut va estudiar medicina a la facultat de Barcelona i que va començar a exercir-la durant la guerra, al front d'Aragó. Quan el pare es va

assabentar que era a l'Hospital de Sant Pau, i això va passar aquella tarda mateix, va anar a buscar-lo perquè vingués a visitar-me.

A la catedral, l'Honorata tocava dos quarts d'onze de la nit quan vam sentir uns trucs a la porta. El pare hi va anar disparat.

Era la persona que esperava. Així que el vaig veure, vaig saber que era el meu àngel. Un àngel baixet i pèl-roig que es deia Simeó. S'acomplia el que m'havia anunciat l'àvia.

L'àngel Simeó va tornar cada dia de la setmana que va seguir per comprovar com evolucionava la meva millora.

Així que vaig poder parlar una mica, no me'n vaig estar de fer-li una pregunta:

—Podré ser una maniquí, oi? De les que són de cartró no —vaig afegir de seguida en veure que es quedava sorprès—, vull dir les que són de veritat...

—No li faci cas, doctor —va intervenir la mare mirant-me amb cara de renyar—. Ha tingut tan pocs entreteniments que...

Però l'àngel Simeó va fer un gest afectuós amb la mà indicant a la mare que em deixés parlar mentre ell s'asseia a l'espona del llit on jo jeia arrepapada amb dos coixins darrere l'esquena.

—Així que vols ser una maniquí... —em va convidar a parlar, disposat a escoltar-me.

—Sí, perquè em podré posar molts vestits i ensenyar-los a les senyores que els vulguin comprar. Faré de maniquí a una botiga que hi ha al pla de la Boqueria... Els Grandes Almacenes Santa Eulalia...

—Porten el teu nom... —va comentar el doctor, animant-me a continuar.

—Sí, per això hi vull anar, i perquè l'àvia Consol em

va explicar —vaig dir mirant llavors la mare, que era dempeus al meu costat— que ella i la besàvia hi compraven i que unes noies amb molt bona figura es posaven els vestits perquè poguessin veure com quedaven.

La mare va sospirar. Ho feia sovint quan jo parlava de l'àvia Consol.

—I tu vols fer com elles —va dir l'àngel Simeó mirant-me amb interès.

—Sí, sí —vaig dir molt convençuda—. Podré ser una maniquí, oi?

—És clar, Eulàlia, però abans hauràs de refer-te i menjar força...

—No cal, les maniquins són molt primes... —vaig respondre convençuda; no tenia gens de gana i només de pensar en menjar m'entraven basques.

—Potser sí, però tot i que jo no hi entenc, de maniquins, m'imagino que també deuen ser altes, o sigui que si vols ser una maniquí hauràs de fer bondat i alimentar-te perquè els teus ossos puguin créixer.

Va fer una pausa i es va retirar una mica cap enrere perquè el pogués veure bé ajaguda al llit com estava, i va afegir en to teatral:

—Em sembla que un tap de bassa com jo no ho podria ser pas, de maniquí!

No, no ho hauria pogut pas ser. Per fortuna, era metge.

Anys després, vaig saber que el doctor Simeó Selga s'havia convertit en un eminent pediatre que curava criatures quan no hi havia antibiòtics per guarir-les. Puc donar fe que va ser així mateix, i que potser jo vaig ser de les primeres que va rescatar de la mort.